

PERSONATGES BÍBLICS A LA PROCESSÓ DEL DIVENDRES SANT

Antigament era costum a la processó de Tarragona que els misteris fossin acompanyats per uns "personatges bíblics", tal com s'anomenaven aleshores, que no eren altra cosa que nens o persones grans disfressats de personatges del Nou Testament (com ara Caifàs, Josep d'Arimatea, Nicodemus, Pilats ...) o bé grups que representaven escenes bíbliques (p. ex. la traïció de Judes, l'entrada a Jerusalem...). Sembla ser que la finalitat d'aquests personatges era en un principi de tipus didàctic, però en el decurs del temps van anar perdent aquest objectiu i es van convertir en una mena de "personatges folklòrics" que ben aviat van deixar de ser del gust de les autoritats eclesiàstiques. Així, l'any 1858, per indicació expressa de l'arquebisbe Costa i Borràs, es van suprimir els pregoners o "records" que anunciaven els respectius misteris i les indulgències atorgades a cadascun d'ells, l'arrossegament exagerat de cadenes, les representacions bíbliques i els granaders imperials que custodiaven el Sant Sepulcre.

No obstant això, la tradició era tan arrelada que es pot afirmar que fins al 1872 aquestes representacions formaren part de la processó de Tarragona. Els personatges bíblics proliferaren durant el segle XIX, tot i la prohibició del 1858 i la reforma dels estatuts de la Congregació de la Puríssima Sang. Com indica Salvat i Bové al seu llibre *Tesoro bibliográfico de la Confraria i Congregació de la Sanch de Jesuchrist*, tot i que a partir d'aquesta data ja no s'observa la presència de personatges i representacions bíbliques a la processó a causa de la prohibició eclesiàstica, sembla ser que hi ha bones raons per dubtar-ho. Així doncs, al 1915 trobem a la premsa la nota següent: "La Junta Directiva de la Puríssima Sang, accedint als desigs de diversos congregants, tolerarà, per aquest any, que vagin a la processó del Sant Enterrament alguns nens que representin personatges bíblics, sempre que llur número i el vestit que duguin siguin aprovats pels senyors vocals encarregats d'organitzar l'acte". Dies més tard es publica una altra nota com a rèplica a l'anterior: "Es prega fer present als senyors concurrents a la processó del Divendres Sant que, per ordre de la superior autoritat eclesiàstica i d'acord amb la Junta de Govern de la Congregació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist, queda absolutament prohibida l'assistència a l'acte de nens i joves portant vestits al·legòrics a la Passió del Senyor".

El mateix dia que apareix aquesta segona nota, el diari *La Cruz*, també en publica una altra: "Com que està prohibit per l'autoritat eclesiàstica que els devots portin vestits bíblics a la processó de Divendres Sant, la Junta Directiva de la Congregació de la Puríssima Sang recorda aquesta prohibició tot demanant que la respectin en acudir a l'acte".

Per una altra banda, l'any 1944, trobem curiosament una sèrie d'instruccions que dóna la Sang per a la processó del Sant Enterrament, on es remarca que no es permetrà l'assistència de nens ni de persones grans amb vestits o hàbits bíblics.

Avui dia, d'aquestes representacions només en queden els armats, que obren la processó; la secció d'armats del Gremi de Marejants, que acompanya el Sant Enterrament des del 1997; i la guàrdia romana, que acompanya el Sant Sepulcre des de l'any 1992, any en què es va recuperar després de 120 anys d'absència (des de finals del segle: XIX fins a l'any 1991 li donava escorta un estol de gastadors del regiment d'infanteria).

A tall de conclusió, podem dir que malgrat les prohibicions eclesiàstiques donades al llarg del temps, resulta evident que la tradició dels personatges bíblics continua com a mínim fins al 1915, tot i que és difícil saber, per la manca de documentació, quina continuïtat i seguiment tenia.

Josep QUERALT i JOSA

FONTS

"*Efemèrides del Dr. Sanç Capdevila*", dins del Programa de Setmana Santa de 1952.
Diari de Tarragona